

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจับกุมตาม พรบศาลเยาวชนและ
ครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓

จับ

การจับ ความหมายของการจับตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พศ.๒๕๔๒ ว่า"จับหรือในอดีตใช้คำว่าเกาะนี้ มีความหมายว่าเกาะกุมตัวไว้โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย การจับกุมคือเป็นการพรากไปซึ่งเสรีภาพของบุคคลเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนความผิดอาญาหรือการปราบปรามการกระทำความผิดอาญา หรือหมายถึงการควบคุมความเคลื่อนไหวของบุคคลโดยเจ้าพนักงานเพื่อให้เขาให้การตอบข้อกล่าวหาทางอาญาในความหมายทั่วไปคำว่า"จับ"นี้ หมายถึงการกุมหรือกักตัวบุคคลหนึ่งๆ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ "ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบหากมีหมายจับ ให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้หรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

เมื่อพิจารณาจากความหมายการจับตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๓ แล้วจะเห็นได้ว่าการจับกุมนั้นต้องประกอบกันอยู่ ๒ ส่วนด้วยกันคือ

๑.มีการจับหรือกุมหรือกักตัวบุคคลหรือที่เรียกว่าจับกุมแล้วหรือไม่ การจับกุมนั้นต้องเป็นการควบคุมความเคลื่อนไหวของบุคคลผู้ถูกจับ(ทางกายภาพเป็นการพรากไปซึ่งเสรีภาพของบุคคล)

๒. การจับกุมนี้ ต้องกระทำโดยเจ้าพนักงานหรือราษฎรเป็นผู้จับตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมีการแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าจะเข้าต้องถูกจับและแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ และแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับทราบฯ

ฉะนั้นจะถามว่าบุคคลนั้น ถูกจับแล้วหรือยัง คำตอบมิได้ขึ้นอยู่กับว่าการนี้ ซึ่งถือเป็นการจับ โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วหรือยัง แต่ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นๆ ถูกพรากเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของเขาไปแล้วหรือยัง และผู้ถูกจับอยู่ในสภาพพร้อมที่จะรับทราบการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งสิทธิจากเจ้าพนักงานหรือไม่ด้วย เพราะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ บัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้ผู้จับแจ้งกับผู้ถูกจับ เช่นกรณีผู้จะถูกจับเป็นบุคคลวิกลจริตหรือได้รับบาดเจ็บจนไม่สามารถจะรับทราบการแจ้งการจับหรือการแจ้งสิทธิได้ แม้เจ้าพนักงานจะแจ้งการจับหรือแจ้ง

ข้อกล่าวหาให้ผู้ที่จะถูกจับทราบก็ตาม ก็ไม่ใช่การจับตามความหมายนี้ เพราะผู้จะถูกจับยังไม่อยู่ในสภาพที่จะรับทราบการแจ้งจากเจ้าพนักงานได้ จะถือว่าเจ้าพนักงานได้จับกุมยังไม่ได้ เพราะการจับกุมของเจ้าพนักงานต้องกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้คือปฏิบัติตาม ป.วิ.อ.ม.๘๓ คือผู้ถูกจับต้องสามารถรับทราบข้อความที่เจ้าพนักงานแจ้ง เพื่อให้ถือว่าเป็นการจับเหตุที่จะต้องนำตัวไปฝากขังหรือมัดก็ไม่ได้เข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.ม. ๘๗ และ ป.วิ.อ.ม.๗ กรณีอย่างนี้ เจ้าพนักงานต้องนำตัวไปรักษาพยาบาลตาม ป.วิ.ม.๘๔ วรรคสาม

ความคิดซึ่งหน้า

ความคิดซึ่งหน้านั้น คือความคิดที่เจ้าพนักงานพบเห็นกำลังกระทำความผิด หรือพบในอาการใดโดยไม่มีเหตุต้องสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้ว (หรือที่เรียกว่าเป็นความคิดซึ่งหน้าอย่างแท้จริง ตาม ป.วิ.อ.ม.๘๐ วรรคแรก) จะรับแจ้งจากผู้อื่นไม่ว่าจากวาจาหรือทางโทรศัพท์วิทยุก็ได้ หรือจะรับทราบทางโทรภาพก็ได้เช่นกัน เพราะไม่ใช่ซึ่งหน้าเจ้าพนักงาน

ส่วนตาม ป.วิ.อ.ม.๘๐ วรรคสองนี้ ให้ถือว่าเป็นความคิดซึ่งหน้าคือ

(๑)เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเออเพราะถือว่าใกล้ชิดกับที่เกิดเหตุซึ่งหน้ามาก และยังมีบุคคลอื่นติดตามไล่จับกุมมาด้วย)

(๒)เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้น และมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้การกระทำผิดหรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้นเพราะเวลาใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุแล้ว ยังมีสิ่งของ ร่องรอยพิรุณอีกซึ่งพอจะยืนยันได้ว่าการกระทำผิดและผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดด้วยจึงให้อำนาจจับกุมได้

การเสพยาเสพติดให้โทษตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ นั้น ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าหรือไม่ และเกิดเหตุที่ใดอย่างไร

ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่าเสพ"ไว้ว่ากิน,ใช้,บริโภค

เมื่อพิจารณาตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ม.๕๑บัญญัติไว้ว่าผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ฯ จึงหมายความว่าผู้ใด กิน ใช้ บริโภคยาเสพติด(ยาบ้า)สรุปแล้วคือการนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน ดื่ม สูดดม หรือนิดเข้าร่างกาย เมื่อกิน ใช้ บริโภคที่ใดที่นั้นย่อมเป็นท้องที่เกิดเหตุในการเสพฯ ตาม ป.วิ.ม.๑๘ ส่วนการตรวจพบสารเสพติดให้โทษในร่างกาย

ผู้ต้องหา นั้นคือผลของการกระทำ ความผิดเช่นเดียวกับการซื้อหา"บุกรุก"บุกรุก เมื่อใดเป็นความผิดทันทีส่วนที่อยู่ต่อมาเป็นผลของการกระทำ ความผิดโจทก์กำหนดชัดเจนต้องตอบตาม โจทก์) เมื่อในส่วนของ การเสพไม่ได้กระทำต่อหน้าเจ้าพนักงานแล้ว ย่อมไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าเมื่อไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าแล้วย่อมไม่มีอำนาจในการจับกุม (เฉพาะเด็ก) ส่วนเยาวชนนั้นอาจจะจับกุมได้โดยอาศัยการจับตาม ป.วิ.ม.๑๘(๓) คือมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นได้ตาม ๓๖(๒)ก็น่าจะหลบหนี(แต่ต้องมีหลักฐานชัดเจน) แต่การปฏิบัติหากว่าเจ้าพนักงานได้ทำการตรวจพบสารเสพติดในร่างกายของผู้ต้องหาแล้วผู้ต้องหาให้การว่าเสพมากกว่าอื่นนั้น เจ้าพนักงานอาจจะอ้างได้ว่าผู้ต้องหาให้การอย่างไรก็ได้ อย่างนี้ถือว่าการไม่แน่นว่าการกระทำ ความผิดอาญาได้กระทำใน

ห้องที่ใดในระหว่างหลายห้องที่ ตาม ป.วิ.ม.๑๕(๑)เพราะคำว่าเป็นการไม่แน่นั้นคือเจ้าพนักงานไม่แน่ใจว่าเกิดเหตุที่ใด ฉะนั้นพนักงานสอบสวนห้องที่เจ้าพนักงานที่ตรวจพบจึงเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ.ม.๑๕ วรรคสอง(ข) การมีอำนาจสอบสวนกับการจับต้องแยกกันออกแม้จะจับไม่ชอบแต่สอบสวนได้ เพราะฉะนั้นการตรวจสอบสารเสพติดให้โทษในร่างกายต้องยึดถือและปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของ ตร.ด่วนที่สุดที่ ๐๐๑๑.๒๓/๐๖๘๐๘ ลง ๑๓ พ.ย.๕๒ และหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๑๑.๒๓/๐๓๕๕๑ ลง ๒๒ พ.ย.๒๕๕๓ คือส่งไปตรวจพิสูจน์ยืนยันแล้วออกหมายเรียกตัวมาแจ้งข้อกล่าวหา

ในกรณีขณะปฏิบัติหน้าที่ประจำรถหรือขับรถเสพยาเสพติดตาม พรบ.ขนส่งทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ หรือ พรบ.จราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ นั้น น่าจะเป็นความผิดซึ่งหน้าเพราะเจ้าพนักงานได้พบเห็นในขณะที่ผู้ต้องหากำลังปฏิบัติหน้าที่ประจำรถหรือในขณะขับรถ

การสอบสวนผู้ต้องหาตาม พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ต้องมี

สหวิชาชีพหรือไม่

ในเรื่องนี้ ตร.มีหนังสือด่วนที่สุดที่ ๐๐๑๑.๒๕/๒๐๕๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แจ้งแนวทางปฏิบัติตาม พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ตามข้อ ๓.๘. การแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดไม่จำเป็นต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ฯ

ความเห็นส่วนตัว

การสอบสวนปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นเดิมใช้ตาม ป.วิ.ม.๑๓๓ ทวิ โดย ม.๑๓๔/๒ ให้นำบทบัญญัติในมาตร๑๓๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ซึ่งในเรื่องนี้มีความเห็นแยกออกสองฝ่ายคือ

ฝ่ายแรกเห็นว่านำมาใช้โดยอนุโลมนั้นคือนำมาทั้งหมดทั้งอัตราโทษและฐานความผิดเพราะฉะนั้นต้องพิจารณาว่าเข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.ม.๑๓๓ ทวิหรือไม่ถ้าเข้าก็ต้องใช้สหวิชาชีพ หากไม่เข้าก็ไม่ต้องใช้สหวิชาชีพ

ฝ่ายที่สองเห็นว่าให้นำเฉพาะการสอบสวนเท่านั้นมาใช้คือต้องใช้สหวิชาชีพทุกคดี เนื่องจากในครั้งกร่างนั้นตัวแทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และตัวแทนของสำนักงานอัยการสูงสุดให้ความเห็นว่าต้องให้ความคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนในการดำเนินคดี ฉะนั้นจึงต้องใช้สหวิชาชีพทุกคดี

เมื่อพิจารณาตาม พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัว น พ.ศ.๒๕๕๓ ม.๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฯ มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ม.๑๕ วรรคสอง”ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำ เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้งฯ ซึ่งตามตัวบทจะบัญญัติไว้เพียงว่าต้องมีที่ปรึกษากฎหมายอยู่ด้วยเท่านั้น และตัวที่ปรึกษานั้นก็มีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ใน ม.๑๒๑ ก็ต้องผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ ฯ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่น่าจะทดแทนนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์แต่ในช่วงนี้ไม่มีที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติดังกล่าวน่าจะต้องใช้สหวิชาชีพไปก่อนจนกว่าจะมีที่ปรึกษากฎหมายที่มีคุณสมบัติตาม ม.๑๒๑ เพราะตาม ปวิ.อ.ม.๑๓๓ ทวิ บัญญัติไว้ว่าฯ ในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำ เด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรงให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ฯ ทำให้เห็นว่ากฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อาจจะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจต่อเด็กได้หากเมื่อที่ปรึกษากฎหมายยังไม่ผ่านการอบรมหรือมีคุณสมบัติตาม ม.๑๒๑ ก็อาจจะเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กได้ น่าจะใช้สหวิชาชีพไปก่อนจนกว่าจะมีที่ปรึกษาดำเนินการตาม ม.๑๒๑ มารับบทบาทหรือหน้าที่ของนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์